

פָּנִים שְׁמַנְיָת בְּעֵמֶד זְמָנִית הַסּוֹג הַיְהוּדִי

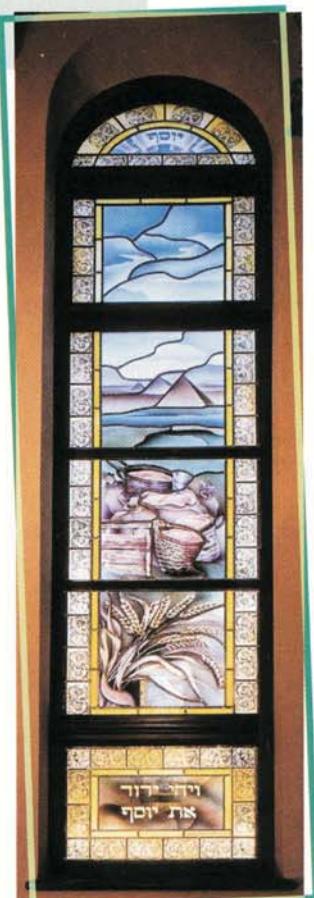
יש זכוכית שמטרתה להיות חלון לעולם, ויש זכוכית שדרוכה מתחברים אל ההיסטוריה היהודית, וושבה יוצרים ארון קודש, או שאר חפציו קודש. נאלה הן יצירותיו של האמן ג'רמי לנגפورد, היוצר ובאמצעות זכוכית חלון לתוך הנשמה היהודית.

התקנית הצליחה, בעיקר כי הצעיר ג'רמי לנגפורה הוא אמן מוכשר מאוד. יום אחד הוא קיבל הצעה לעובודה גדולה במיוחד: לתאר את הקברות הקשים בין הכוכבים הספרדים לבני הילדיים האצטיקים. רקלו לו כמעט וחזי לצייר את זירת הקרב מזוכנות, אך בסופו של דבר היה מומין העובודה מרוצה מאוד מעבודתו. בהמשך התברה, כי מעסיקו התענין בעיקר ברכזת. "האדם היה שכיר חורב", אומר ג'רמי ביחס, "ואנו שילם לו הטוב עבור העבודה, אך כאשר גיליתי את עיסוקו הסתלקתי בזריזות".

ליבי אסטטייר

צילומים: משה שטרן

ההתמחה בעבודות אמנות בזכוכית יצאה מהפתקה בדורות אמריקה. התקנית שלו הייתה פשוטה: למצואו חוות עשיר ולהציג לו להכין עבווע פסל או צייר זוכיות. תמורת התשלומים הנכבד עבור העבודה, הוא יוכל לנסוע ברוחבי הבית עד שייאל כספון, ואז לאטר חוות עשיר נוסף ולהתחליל את המעלג החדש.

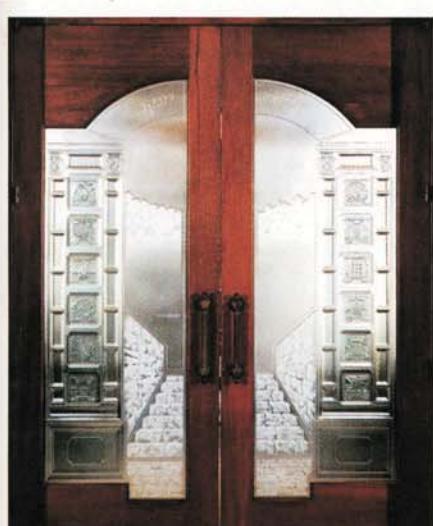
ויטראז'ים עברו האדריכל מסדי גורא

וממשיך דרכו של רבijo יהודה ליב הלוי אשlag זצוק"ל, בעל פירוש 'הסולם' על הזזה, אשר נחשב לאחד מהכמי הקבלה מן השורה הראשונה במסאה העשורים. "הגעתך לרב ברוך שלום אשlag לאלהר חספושים רביים. הוא היה תלמיד חכם בקבלה ובגמרא, ובעל ידע מכך ועמוק בכל חלקי התורה. כדי להתבל שם למלומ, היו תנאים מסוימים: הינו צרכיהם היהות נשואים, ללימוד גמרא והלכה והוא חשוב שנענובו הרב אשlag צ"ל אמרה, שהוא רוצה תלמידים ששתן גליהם מונחות על الكرקע. כיון שהם למדו דברים עמוקים וגבויים, עליהם להיות יציבים על الكرקע ולא מלאכים המעוופפים בשמיים".

שפת האמננות

על אף שבתחלת דרכו התקדמותו ההתפתחות בתחום אמננות הזוכיות והתקבבות לייהדות בשתי דרכיהם נפרדות, הגעה הנוקודה שבהן התחליל להתחבר. כיוון, הוא שולט מצד אחד בשולשים טכניות שונות לעובודה בזוכיות, ומהצד الآخر הוא גם מומחה להלכות אמנה הקשורה לבית הכנסת, וכן למנוגים של קהילות ודורות ושונות המורכבות את הפסיפס של עם ישראל.

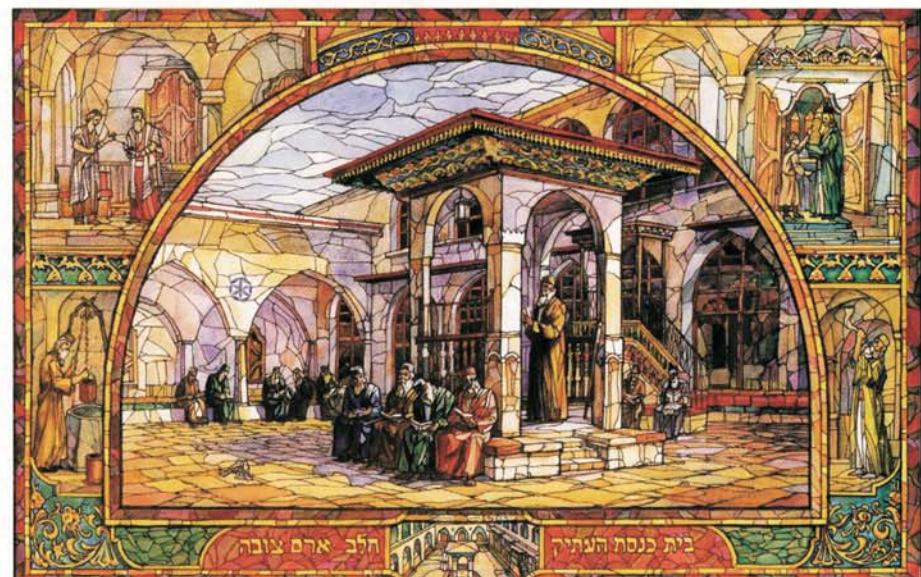
"אני מבצע עבודות רבות בזוכיות צבעונית בבתי הכנסת", הוא מסביר. "ביציעתי עבודות בשביב כל החצרות החסידיות, וכל אל אחת יש ניואנסים אחרים בגישה שלה. ביציעתי עבודה עבור חסידות דבורה, והאדמו"ר ציון במפואר מה הוא רוצה בהתאם למנגיגו. כמו כן ביצעת ויטרונים עבור האדמו"ר"

הלוות אמן לבית הכנסת

הרוח היצירתית נסكت. פיסול בזכוכית בבית פרטוי

"הקבלה לימדה אותי את העומק בחשיבה. הגעתו למספר הכרות עמוקות מאוד, שאחת מהן היא, שאם אני רוצה להיות רציני בלימוד הקבלה, אצטרך לקבל על עצמי את הכל. התחלתי לשמר שבת ובהדרגה לשמר תורה ומצוות. כך הגעתו לייהדות".

סיפורו של האמן הוא סיפור טוב לשעצמו. אך המיקום שבו הוא מסופף, מוסיף לו נוף: בתוך תונת הנרתת הכתול, אנו נמצאים שם, כי הרובנו של רשיום הקליניים של ג'רמי השתנה משך שנים. במוקם ליצור יצירות אמנות עברו תיילים של חוותים עשירים בדרום אמריקה ועברו שכרי חרב, הוא המשמש כתערוכה העצומים כדי ליצור יצירות מופת עבור יישובות ובתי הכנסת מהמובילים בעולם התורה. מטורים מעטים מהמקום שבו אנו יושבים, מוצב הפרויקט המורשים ביום שלו עד היום. סמונת יצירות הזוכיות המרשימות, אשר הוא יצר לאחרונה עברו מנתרת הדורות החדשנית של 'הקרן למסורת הקובל המערבי'.

גלות יהודית

"מן השמים אני והזוכיות מצאו זה את זו", מעיר ג'רמי, כשהוא מספר על תחילת דרכו.

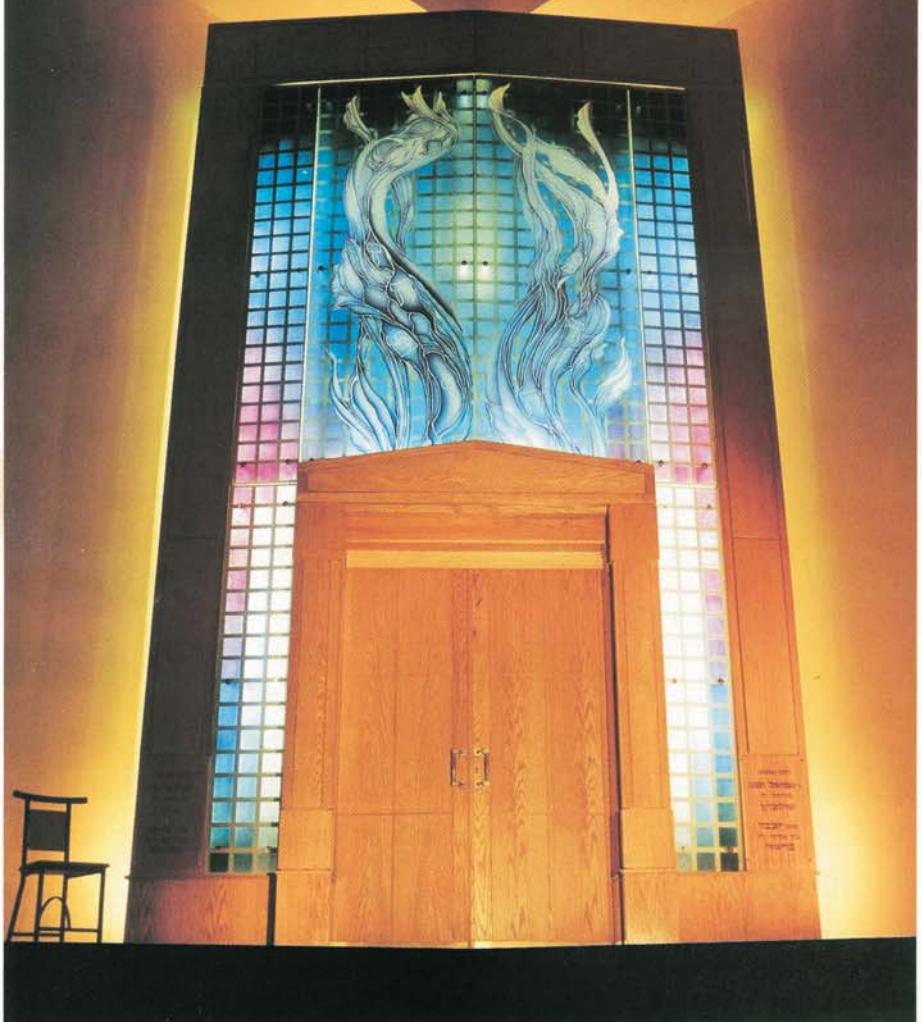
כבן לאב מפיק בבי-בי-טי ולאמ' שעסeka בריקוד, ניתן לומר כי האמונה היא לדמו. נראתה גם הנדודות בדמותו. עבדתו של אביו, לקחה אותו מאנגליה לאוסטרליה ושם חזרה לאנגליה. המשפה הייתה בתנועה מתמדת מקום למקום. "אני חשב שלמדתי בארכיבים בתיא ספר עד גיל שמונה עשרה", הוא אומר. "אינני מאמין. הינו 'గלות יהודית' כפשוטו".

היחס של משפחתו לדת היה כ'אפס קשר'. האהתו של אבי למדינת ישראל גרמה להם לקחת שב את מקל הנדרדים בידם וליולות לאוצר ישראל. המעבר לא היטיב עם ג'רמי בין השש-עשרה, להפוך התALKומו נחלה כשלון חרוץ. לאחר שישים את התיכון הוא שב לאנגליה, ושם פגש רבי אמן בתחום הזוכיות. אותו אמר התשרש מכישוריו של הציעיר, ולקח את ג'רמי כשוליה.

לאחר מכן הוא שחה במשך תקופה בדרום אמריקה,

שפה בלתי מילולית

ארון קודש שמעולם לא נעשה

"אמנות היא שפה, כמו עברית, כמו יידיש וכמו צרפתית. אך זו שפה בלתי מילולית, ולפעמים ניתן להعبر באמצעותם רגושים רבים יותר מבאמצעות כל שפה אחרת. לעיתים רגושים רבים יותר מבאמצעות כל שפה אחרת. לפעמים ניתן לומר ללא מילים הרבה הרבה יותר, מאשר שניין לומר במילים."

מסדיgorה בתל אביב, תיאור של שנים עשר השבטים, לאחדמו"ר הייתה פרשנות שונה מהמקובל. "לרב עובדיה יוסף יש פסק הלכה בוגנוו' ליצירת דמיות של חיות בתני' כנסת. יש בתני' נסכת ספדיים אשר מוחלפים את הפרוורות שלהם, הכוללות דמיות של ארויות, בפרוורות אחרות. לכן צייר שניים עשר השבטים שאכין היום עבור בית הכנסת אשכנז".

הוא גם ביצע עבודות עבור בתני' נסכת וישראלים ליטאים, כולל ישיבת פונייב' בבני ברק, כאשר נשאל כיצד ציורי זוכיות מורהבים תואימים את הגישה הליטאית הספגנית, המאפיינית ישיבות דוגמת פונייב'.

הוא מסבירו: "איפילו בפונייב' יש מקום לאמנות". גם באוירא ליטאית, לפעמים יש צורך להביע דברים אשר ניתן ליחסם רק באמצעות אמן", הוא מסביה. "אמנות היא שפה, כמו עברית, כמו יידיש וכמו צרפתית. אך זו שפה בלתי מילולית, ולפעמים ניתן להعبر באמצעותם רגושים רבים נוספים. לכן צייר במילים הרבה יותר, מאשר שניין לומר במילים".

חיבור בין הדורות

הסטודיו של ג'רמי ממוקם באזור התעשייתו של בני ברק, והוא מעסיק כוחות קבוע של שורה אמנים זוכיכת מימונים בויתה. האמנים הם כוללים בעליים חדשים אשר רכשו את השכלתם בחו"ל. בארץ עדין לא קיימת רמתה הוראה של אמנות, אשר אליה ג'רמי שואף.

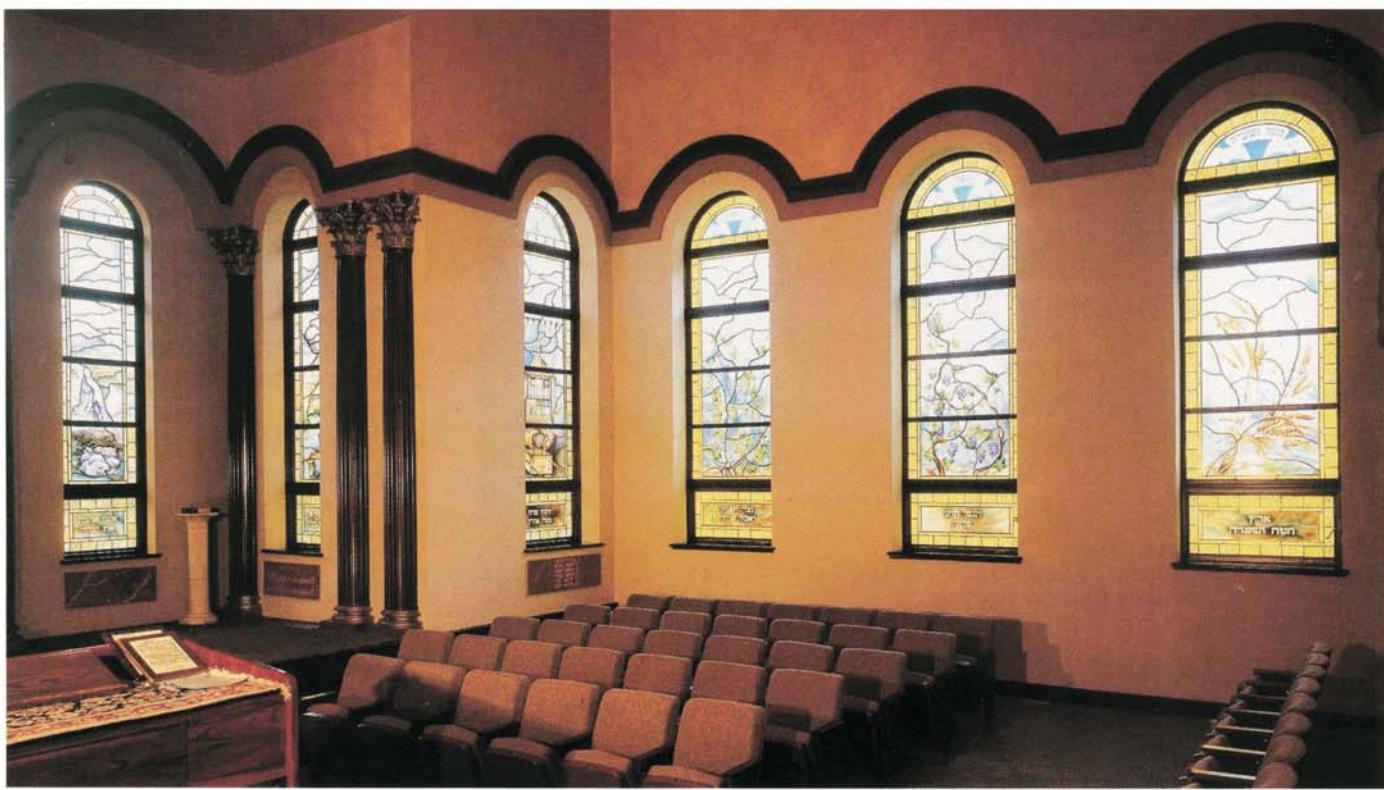
נוסף על עבודותיו עבור בית הכנסת, מבלג'ומי הצעות מכל העולם לעבודות זוכיכת ארכיטקטוניות עבור פרויקטים יוקרתיים ובינויים ציבוריים, וכן עבודות פיסול בזכוכית ציורי זוכיכת עבור בתים פרטיים. הוא אף מצא זמן לבצע עבודות אמנות עבור עצמו, וליצור פיסולים וציורים המשקיפים את חזונו האמנותי בלבדה למורת העבודה כי בתיאוריה עבודה הקשורה למקורות עלולה להיות מוגבלת מבחינה ציירית, שטי העבודות האחרונות ברובע היהודי בירושלים, מראות לאלו גבהים מסוגלת הרוח היצירתית לנשק, וזאת במסגרת 'האמות' של ההלכה.

כאשר בקשה ממנו ישיבת 'аш התורה' ליציר ארון קודש עבור בנין הישיבה בירושלים שתכנן הארכיטקט העולמי משה ספדיה, ניצבה בפניו משימה מתוגרת: לצרו ארון קודש שמעולם לא נעשה. אמרתי, 'ash torah' הוא מקום לקירוב. המטרה היא לאפשר לאנשים להגיע לתורה. לכן לא נקבע את ארון הקודש בתוך הקיה, אלא נמציא אותו החוצה, כדי שאנשים יוכלו לכלת מסביבו'.

ג'רמי אף תכנן במקור ארון הקודש יהיה שקוף, כדי שאנשים יוכלו לראות את ספרי התורה המונחים בתוך הארון הסגור. אך כאשר הוזגה השאלה מפני מון הגרי"ש אלישיב שליט"א, אם מותר לארון קודש להיות שקוף, ענה כי על פי ההלכה, על ספרי התורה להיות מוסכים למורי.

"aron ha-kodesh זהה הוא באמות חדשני והוא נוצר במסגרת ההלכה", מעיר ג'רמי, ומצביע על צילום של ארון הקודש, שנבנה בסופו של דבר מזכוכית אטומה. "העבודה נעשית תמיד במסגרת ההלכה".

נושאים תורניים עמדו במרכזו של אתגר אמנותיו:Nosof, אשר העסיק אותו במשך חמיש שנים מחיה: עיציב, יצירה והתקנה של שמונה יצירות זוכיכת מרישיות 'ב'מנזרות הדורות', פרויקט של 'הקרן מורשת הכותל המערבי', אשר ממוקם מספר צעדים מרכותל. כאן הייתה המגמה להציג את כל ההיסטוריה

אפיו בפוניבז' יש מקום לאמנות. טכניקות זוכיות שונות

"לפעמים הייתי יושב במנזרות בלילה ומנסה להרגיש מה מתורחש פה. עיצוב היצירות נمشך שנה. זורקתי עיצובים נסיוניים רבים, עד שחשתי שלם עם היצורה."

אשר נרצחו באושוויץ, ושל יהודים אשר מתו במהלך המלחמה על ירושלים בדורנו.

הרעין של השימוש בשם 'ה' היה חלק מן התפיסה של ההיסטוריה היהודית, והוא השם שגשמי הזמן לעובד על הפרויקט. והוא שמה שלבל את התפיסה הוא בעיצובים שלג, "השםות באמות מראים את הקשר שלנו אל העבר. תראו מה קרה במצרים, לא יוכלו אנו יוכלו". הדורות מסוימים זה לזה את השמות. אנו יוכלו לראות את הקשר שלנו עם העבר. יש לנו יום אנשים ששמם אברהם, יש לנו אנשים ששםם יצחק. השמות חשובים מאוד, חלק גשוי של החוויה".

המחשה לשישיות הפרויקט, כלל העברת ידנית של 150 טונות זוכיות לאוזו, התרחשה באחד הימים שבhem הוא התקין את היצירות.

"זה היה בעת המשחקים האולימפיים ביון. מתמודדת ישראלית אמרה בראיון: 'אני מקנה ביוניים האלה'. המראיין שאל: 'מדוע?' והוא ענה: 'מראה איך היסטוריה יש להם. מה יש לנו שישים שנה?'

"כארוש שמעתי את דבריה, הבנתי כמה חשובה העבודה שאנו עושים כאן. יש אנשים שאינם מודעים לשורשים. אם אנו יוכלו לגורם לכך, שהאנשים יビינו מניין הם באים, שאנו העם העתיק ביותר בעולם, שהتورה שמרה علينا כל הזמן ושתמיד הייתה כמייה לנו, ובעצם נצlich לחוות תחווה של זהות, אז נבנש לנו לא רק שישים שנה בארץ. אנו יותר משלושת אלפיים שנה בעולם'."

ובארץ ישראל עמוקים מאוד. כדי לעבוד במסגרת ההלכה – לכל השיטות, היה גדרי צריך למצוא דרך לתאר את ההיסטוריה ללא צירום של דמיות או אנשים.

"באתי לאתר ברעה גודלה. אמרתי 'זה הכותל. זה לא סתם פרויקט אמןוני נוסף. אני צריך להזכיר הרבה מאוד מה שאני עשו כאן. אחר זה נמצא כאן שלושת אלפיים שנה. אני מתרgesch להוסיף נסף למה שצומח כאן במשך שלושת אלפיים שניים... אני צריך לכבד את הקדושה של המקום, את הארכיאולוגיה ואת ההיסטוריה של האתר'.

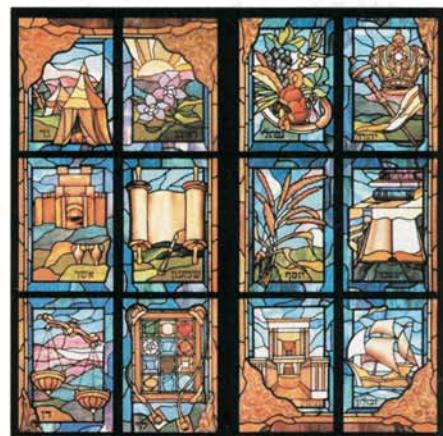
"לפעמים הייתי יושב במנזרות בלילה ומנסה להרגיש מה מתורחש פה. עיצוב היצירות נמשך שנה. זורקתי עיצובים נסיוניים רבים, עד שחשתי שלם עם היצירה".

בסופו של דבר הוחלט ליצור עמוד זוכיות מפוסלת, אשר מספר את הסיפורה. "העמוד מייצג התפתחות", מסביר גרמי. "הוא מתחילה בקדוחה, היא מתפתחת לקן, ואז הקו מתעבה לעמוד. כל עמוד בניו משכבות של זוכיות, אשר מייצגות את התרומה של כל יהודי במשך הדורות. כל היהודי הוא חלק מן העמוד; כל שכבה תורמת את תרומתה להתפתחות הדורות". חלק אינטגרלי נסף של יצירת האמנויות הוא השימוש בשמות אשר חרוטים בעמודי הזוכיות. שמותיהם של אברהם אבינו, משה רבנו ודוד המלך הם בודאי חלק מההיסטוריה, אך בתוך הזוכיות החרוטים גם שמות מוכרים פחות, שמותיהם של יהודים אשר נשפו בעת חורבן המקדש, של יהודים

של עם ישראל – מימי האבות ועד לימיינו – באמצעות יצירת אמנות המלווה במצגת אור-קולית. המטרת המציגת בת השעה 'במנזרות הדורות' היא להציג לאנשים הבאים לכותל, גם לחוקרים מיהדות, ולהראות להם כי השורשים שלהם בירושלים

"העמוד מייצג התפתחות". האמן ועובדתו

פרשנות שונה. 12 השבטים ע"פ הוראת האדמור"